Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 142. szám. Vasárnap, junius 22.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Apáca-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, junius 21.

A kereszt tövében.

Előttem a német császár beszéde s szinte megdöbbenve kérdem — mi volt ez?

Pár év előtt éjszaka vert fel a szedőgyerek egy német sürgönynyel, akkor éreztem igy magam.

Az a sürgöny is a német császár beszéde volt. Buda várában mondotta és soha olyan igaz magyar módra nem beszéltek, mint abban a német dikczióban.

Csak nézegettem, törölgettem a szemem, nem álmodom-e? Egy idegen nép császára beszél ilyen mély tisztelettel, ilyen bensőségesen a magyar népről, ez van igy tájékozódva történelmünk legdicsőbb jeleneteiről?

Vad lelkesedés szállott meg, mig megirtam czikkemet arról a sürgönyről és nem kivántam az álmot, hiszen szebb volt arra ébredni, hogy a magyar végre mint becsült önálló nemzet lett méltányolva a világ előtt egy világbirodalom császárja által.

Azután a beszéd után kaptuk a tiz szobrot, a hadapród iskolákat, a főváros székes jellegét stb.

Mert egy ilyen szó hatás nélkül nem maradhat.

Most ujra szólt a császár Akhen városban. Szónoki remek ez a beszéd a maga egészében s oly bensőségteljes, a milyen csak lehet egy miniszterileg nem ellenjegyzett beszéd.

Igazi hitvallás volt! uj irányszabás egy nagy minőségü világbirodalom számára.

Az uj programmot igy hirdette ki a császár:

Elvárom önöktől is, mindnyájuktól, lelkészektől és világiaktól egyaránt, hogy segitsenek nekem a népben fenntartani a vallást. Együtt gondoskodjunk, hogy a germán törzs egészséges erejét, erkölcsi alapját megtartsuk. De ez csak ugy lehetséges, ha megtartjuk vallásunkat s ez mind a két felekezetre egyaránt áll.

Annál nagyobb az én örömöm ma, hogy az egyházi uraknak, akik itt képviselve vannak, oly hirt hozhatok, amelyet büszkén közlök önökkel. Itt áll Loë tábornok, királyának hüséges szolgája. Innén kiküldtük Rómába a szentatya jubileumára s amikor átadta neki szerencsekivánatainkat és jubileumi ajándékaimat s bizalmas beszélgetésben felvilágositotta őt azokról az állapotokról, amelyek a német tartományokban vannak, a szentatya azt válaszolta: örömére szolgál, hogy megmondhatja neki, hogy mindig sokat tartott a németek s különösen a német hadsereg jámborságáról; de mondott neki még egyebet is és meghagyta, hogy közölje császárjával.

Az az ország Európában, ahol még fegyelem és rend van, ahol a hatóságnak tekintélye és az egyháznak tisztelete van, ahol minden katholikus háboritatlanul élhet hitének, a német birodalom és ezt a német császárnak köszönheti. Ez följogosit engem arra a kijelentésre, hogy mind a két felekezetünk egymás mellett azt a nagy czélt állandóan szeme előtt tartja, hogy az istenfélelmet és a vallás tiszteletét fönntartsuk és erősitsük.

Akár modern emberek vagyunk, akár ezen vagy azon a téren müködjünk, az mindegy. Aki életét nem a vallásra alapitja, az elveszett. Igy akarom én is, s minthogy ezen a napon és ezen a helyen nemcsak beszélni, hanem fogadalmat tenni is illik, ezennel megfogadom, hogy az egész birodalmat, az egész népet, e parancsnoki kar által képviselt hadseregemet, a birodalmat magát és házamat a kereszt alá állitom és annak az oltalma alá, akiről Péter apostol azt mondta, hogy másban nincs üdvösség és hogy az embereknek nem is adatott más név, amelylyel üdvözülhetnek, aki maga azt mondhatta magáról: »Az ég és föld elmulnak, de az én szavaim nem mulnak el.«

Ime egy uralkodó, ki egy világbirodalom minden dicsőségét élvezi, oda teszi a dicsőséget a kereszt tövéhez s azt kivánja, hogy népe is ott keresse és ott találja meg.

Egy császár már győzött a kereszt jelében akkor, midőn ropogott egy régi avult világ s győzelme után felemelve az üldözött keresztény eszmét — uj lelket adott a világba.

Avult rendszerek, szétmálladozó társadalmak közepette most ismét megragadja a keresztet egyik hatalmas ura a világnak s felmutatja a kapkodó, megzavart népeknek — e jelben fogtok győzni.

Igen! Ültesse csak el ujra az élet fáját, a jó tudásnak fáját hatalmas kezével, oltsa be annak ágait népe szivébe és a nemes gyümölcs eljön és uj élet szál a kiélt világba.

Igazi nemes, lélekemelő már az első kép is az ujra felemelt kereszt fényében, a pápa és egy protestáns császár kezet

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Fájdalmas péntek.

Irta: **Don Luis Coloma.**

I.

Vége felé közeledett a heti nagybőjt. Vele egy időben kezd jelentkezni Sevillában a tavasz két elmaradhatatlan követével: narancsfáinak virágaival s a számtalan idegennel, a kik oda özönlenek a gyönyörü évszakban. Azok menyasszonyi koszorukép környezik, ezek henye verébcsapat módjára lepik el; ezek megrágalmazzák, a mikor e mindkét nemü turistáknak egyike-másika oly otrombán irja le Spanyolországot, a hogy tudatlanságától vagy rosszakaratától telik.

Lent a szentély talaján ezüst tartókon tizenkét vastag gyertya égett, mindenik mellett egy-egy jámbor lélek imádkozott. Egyikük hatvan évesnél idősebb öreg férfi volt. Egész mivoltán az a testi-lelki fásultság volt látható, a mely nagy fájdalmaknak közepette ül ki az emberre. Homlokát oda támasztotta a gyertyatartóhoz, mintha valamely gondolatnak terhe alatt roskadozna.

A kar végre éneklé: Consolatrix afflictorum,* s erre az öregnek szeméből valóságos könyzápor tört elő, karját aközben az oltár felé tárta ki, oly hangosan kiáltozva, hogy mindenki meghallotta: Ora pro nobis! . . . Ora pro nobis! . . .

Néhányan megl petve forditották feléje fejüket; de azért még se mozdult senki sem. Csak egy éltes uriasszony, a ki háta mögött ült, emelkedett föl, mintegy ösztönszerü sugallatnak engedve, de nyomban ismét leült összecsukható kis székére. Mikor az ájtatosság véget ért, már beesteledett. Az uriasszony kifelé tartott, s nemsokára megindult az öreg is.

* Szomoruak vigasztalója.

Az öreg ur fájdalmának sulya alatt görnyedezve lassan tartott a »calle de las Armas« felé. Midőn az uriasszony haladni látta, mozdulatlanul állott, mintha ingadoznék a szeretet, mely kérdezősködni késztette, meg a gyöngédség között, a mely tartóztatta, mert átallotta valamelyes tolakodó kérdéssel sérteni ezt az ismeretlen, mérhetetlen gyötrődést.

Másnap déiután a két öreg ismét találkozott az ájtatosságon. A férfi néma volt és csendes, mint az éjszaka, mert még jobban meg volt törve. Fájdalma huszonnégy órának sulyával öregbedett! . . .

Mikor az ájtatosság véget ért, az uriasszony elszántan megindult s megállt a kijáratnál. Nemsokára megjelent az öreg ur. Egy szerényen gyászba öltözött tizenkétéves leányka közeledett ekkor feléje.

— Don Tamáshoz megyünk, öregapácska? — kérdezte az aggtól.

— Nem leányom — felelt ez meglepetten

Szabó István
füszer, bor, csemege és vadkereskedése,
Nagyvárad, Fő-utcza (Dr. Grósz-ház),
városi és vidéki Telephon 251. sz.

Mindennemü ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki viz főraktára Bihar-, Békés és Szilágymegyék részére.
Ajánlja kitünő saját termésü körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállitva literes üvegekben fehér asztali ó vagy uj bor literje 72 fillér, Schiller bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér, akik azonban a városi fogyasztási hivatallal az adóra kiegyeztek, literenként 20 fillérrel olcsóbban kapják.
Mindennemü friss zöldségek u. m.: uj burgonya, Carfiol, zöldbab, borsó, ugorka, spárga stb. a legolcsóbb napi árakban megrendelhetők.
Raffia háncs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkő) ojtó pamut a legolcsóbb árban. 82

fogva a kereszt szellemében, a kereszt diadaláért.

Szaporodnak az idők jelei, ismét fel fog tünni az ember Fiának jele az égen — lesz még egyszer ünnep a világon, a szeretet és béke igaz ünnepe.

P—y.

A trónörökös londoni kisérete.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő közleményt hozza:

O császári és apostoli királyi Fensége, *Ferencz Ferdinánd* főherczeg a londoni koronázásán ő Felsége a császár és a király képviseletében vesz részt.

Az ilyen utazásoknál az a szokás, hogy a nagyobb kiséret oly körökből is vétetik, amelyek a rendes udvartartáshoz nem tartoznak.

A kiséret összeállításánál figyelem fordittatik arra is, hogy a császár és király képviselőjének kiséretéhez mindkét állam állampolgárai osztassanak be.

Ezen kiséret összeállításánál bármily feoderalisztikus csoportositás szándéka, amint azt a jelen esetben több oldalról tévesen állitottak, ki van zárva.

O császári és királyi Fenségét, a főherczeg urat, mint ő császári és apostoli királyi Felségének Magyarország királyának képviselőjét, ebben a minőségében *Festetics* Tassiló gróf főpohárnokmester, magyar királyi zászlós ur kiséri.

—

A mosoni alispán felfüggesztése.

Széll Kálmán miniszterelnök tegnap Pogány Józsefet, Mosonmegye alispánját táviratilag felfüggesztette állásától és ellene a vizsgálatot elrendelte. Az alispán felfüggesztése az egész megyében kinos feltünést keltett.

A felfüggesztésnek előzménye egy sajtópör, melyben az alispán panaszosként szerepelt, de reá nézve a pör rosszul végződött. A Dunántuli Hirlap inkriminált közleménye panamával vádolta Pogányt s az esküdtek a czikk iróját — noha egy más becsületsértő kifejezésért elitélték — e vád tekintetében fölmentették. A verdikt tehát kompromittálta Pogányt s mint a belügyminiszter intézkedéséből látszik, nem használt neki az sem, hogy politikai barátai a rehabilitálása érdekében a megyében mozgalmat inditottak.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi tudósitónktól. —

Budapest, junius 21.

Nagy riadalom támadt most kedden a képviselőház gyorsirodájában. A kereskedelmi szerződésekről mondott miniszterelnöki nagy beszédnek a gyorsirói jegyzetek után legépelt példányai tüntek el.

A nevezetes ülés véget ért. *Széll* Kálmán a miniszterszobába vonult, hogy beszédjén a szokásos korrekturát megejthesse. Az *abklatsch* azonban még mindig nem volt ott.

A szolgálatot tevő huszár a gyorsirodába rohant.

— *A kegyelmes ur már türelmetlenkedik* — adta elő lelkendezve.

A gyorsirodában erre kinos jelenetek játszódtak le. Váltig keresték a legépelt beszédet, de nem találták sehol. Fél óra is elmult, a beszédnek semmi nyoma.

A kormányelnök odalent türelmetlenkedett, odafönt pedig megindult a vizsgálat, hogy a legépelt példányok hova tünhettek.

Kitünt, hogy a dologban megint ujságiró kéz ármánykodott. Egy estilap tudósitója ugyanis hosszadalmasnak találta, a mig beszédjét a kormányelnök átrevideálja. Nem sokáig gondolkodott. Merészen letépte a hat példányban elkészült beszéd első lapját és eltünt.

A versenylapok tudósitói követendőnek találták ezt az ötletet. Sorra tépték le az egyes példányokat és sorra el is tüntek velük, ugy, hogy pár pillanat mulva a beszédn k nyoma veszett.

Az idő rohamosan telt. Végezetül a szükség nyomása alatt megjelentették az esetet a miniszterelnöknek, a ki valósággal tükön ült.

Persze volt vihar, a dolgon azonban segiteni nem lehetett. A beszéd revideálatlanul került az estilapokba és igy is megállotta a sarat.

* * *

A reá következő napon, szerdán a főváros tartotta közgyülését. A vizmizéria dolga volt napirenden. Mindenki szakembernek tolta föl magát. Szidták a vizet és vele kapcsolatosan a vizvezetéki direktort. A leghevesebben *Havas* Rezső dr. bizottsági tag rontott neki a viznek. Mindennek elnevezte, csak viznek nem. Rekedté beszélte magát.

— Nem viz ez, tisztelt közgyülés, hanem baczilus-tenyészde.

— Ugy van! Ugy van! — zúgott föl körülötte a korus.

És folytatódtak a kifakadások.

— Nem viz ez, tisztelt közgyülés, hanem méreg! — mondá nagy felindulással, miközben jobbjával a mellette álló pohár vizvezetéki vizet nagy sebesen megragadta és egy hörpintéssel kiitta.

A komoly hangulat egy pillanat alatt szertefoszlott. Oriási hahota támadt.

A szónok nem tudta mire vélni a dolgot. Miért e nevetés? Csak most ötlött szemébe a kiüritett pohár, a melynek tartalmát még az imént méregnek deklarálta.

* * *

Makkai Zsiga bácsi beteg. Láz gyötri. A házbeliek rógatására doktort hivatott. Az orvos nyomban ráparancsolt, hogy ágyba kell feküdnie.

A keményfejü székely persze erről mit sem sem akart hallani. O rajta bizony nem fog a nyavalya. Es hogy sulyt is adjon a szavának, nyomban felczihelődött és bement a Házba.

Az orvos utána. *Makkai* bement a tanácskozó terembe. Alig ült ott néhány perczig szédülés fogta el. A láz ujra kitört rajta. A teremőr kisérte ki és átadta a folyosón várakozó orvosnak.

Nehéz lépésekkel tántorogva hagyta el Makkai bácsi a Házat. A portá ál azonban megállt. Megtudakolta, nem érkezett-e számára levél, mert nem akarná, hogy valamelyik választójának ügye-baja az ő betegsége miatt késést szenvedjen.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

— Haza megyünk . . . Nem birom tovább . . . Menjünk haza.

S a leányka vállára támaszkodva, mint az éjfél ment a »calle de las Armas« felé. A hölgy messziről követte őket.

Lassan-lassan hátuk mögött hagyták ezt a nyüzsgést, s miután átszeltek több utczát, melyek mintha lakatlanok lettek volna, végre a távoleső Feria városnegyedbe étrek. Megálltak egy utczavégen egy egyszerü ház előtt s miután mindketten beléptek, az öreg belülről bezárta a tornáznak utczára nyiló kapuját. A hölgy apróra átfutotta a ház homlokzatát és szinte vaktában akadt rá egy kis táblán a házszámra, mely a 69. volt. Aztán megint utra kelt s fárasztó gyaloglás után eljutott végre a »Plaza del Triunfo«-ra. A háttérből az alcázarnak, ennek a mór csecsebecsének ormozott falai bontakoztak ki, a melynek e világon nincsen párja, csak Granadában az alhambara. Az uri asszony a »puerta de Banderos«nak nevezett kapu felé tartott s akárcsak a magáéba, ugy lépett be Kasztilia királyainak történeti nevezetességü palotájába.

A székesegyház órája tizenegyet ütött s körülbelül egy mérföld volt az ut, melyet megjárt ez a gyönge öreg uriasszony, a ki több volt nyolczvanesztendősnél.

II.

A kormányzó előszobája tele volt a mindkét nemü kérvényezőknek azzal a megszámlálhatatlan sokaságával, melynek nevetséges oldaláról annyiszor irtak már azok a gunyolódó tollak, melyek tréfát szórnak a fájdalomra, mint a hogy farsangi bohócz-álarczot tudnának tenni valamely holttest arczára.

Két nap mulva be kellett zárni a kormányzóság hivatalszobáit mindaddig, mig csak el nem mult a nagyhét, s e boldogtalanok mind azon iparkodtak, hogy elsők legyenek folyamodásuk elintézésében, attól tartván, hogy el találják halasztani ez időnek elmultáig. A helytartó két órával ezelőtt érkezett, hogy tanácskozzék a kormányzóval, s ezzel csak növelte a várakozók türelmetlenségét és elégedetlenségét.

Egy jócskán elhizott, de kicsiny portás, kinek kék kabátja ujján aranyos paszománt diszelgett, rendezgette őket, azzal a durvasággal felelgetve megjegyzéseikre, a mely kézzelfoghatóan mutatja, milyen igaz, hogy valamenynyi zsarnokság között a legtürhetetlenebb a szolgáké.

Két óra mult el már a kormányzó megérkezése óta, a mikor az előszobában az az öreg uriasszony jelent meg, a kit az ájtatosságból ismerünk.

— A kormányzó ur? — kérdezé a portástól.

— El van foglalva — felelt ez, föl se vetve szemét az ujságból.

— Vigye be ezt a névjegyet — szólt az urihölgy s kivett egyet elválhatatlan táskájából.

— Az excellenciáás korrrmányzóóó urrr el van foglalvaaa! — felelte ujra a portás, ropogtatva a szókat.

— Nem tesz semmit — állhatatoskodék az öreg asszony. — Csak vigye be ezt a névjegyet.

— Mit, nem tesz semmit? rivallt rá a portás, sarkon fordulva e merészségen való megütközésében. S miután tetőtől talpig végig nézte a szemével a szerény halandót, a ki ilyen követelést táplált magában, dühösen folytatá: — Azt gondolja tán, hogy a kormányzó ur kijön, hogy karján vezesse be dolgozószobájába? . . . Még, hogy nem tesz semmit! Valóban tetszik nekem ez a viselkedés! . . . Üljön abba a sarokba és majd várakozhatik jó ideig!

A hölgy arczán bosszankodás helyett bájos kiváncsiságnak könnyed árnyalata játszadozott. Kétségkivül öröme telt ez alak tanulmányozásában s mulattatta ez a furcsa zsarnokocska.

— Vigye be ezt a névjegyet — mondta ujra, mindazonáltal parancsszóval.

— De hát süket maga, vagy én nem szólok világosan?

— Vigye be rögtön ezt a névjegyet, vagy . . .

E szónál az uriasszony annyira meghalkitotta hangját, hogy csak a portás hallhatta,

A rózsakiállitás.

A jótékonyság, mely nem nézi a fáradtságot és áldozatot, mely minden szalmaszálat megragad a siker érdekében — ez a jótékonyság varázsolt tegnap tündérkertet a Szigligeti-Szinház falai közé, a hol áldott kezek egy igazán ideális czél érdekében valóságos kis oázist teremtettek e sivár világba . . .

Reggel 9 órára volt a kiállitás megnyitása kitüzve, de a rendező urnők, élükön Des *Escherolles-Kruspér* Sándornéval már kora reggel szorgoskodtak a tömérdek rózsa elrendezésében. A virágárusleányok csak 9 óra után gyültek egybe, s rózsákkal felfegyverkezve várták a megsebezhető ellenfélt.

Des Escherolles-Kruspér Sándorné és Mezey Vilma urnőt a lépcsőbejáratnál foglaltak helyet s fogadták kitüntető szivességgel a látogatókat, s adtak neki ilyen utasitásokat:

— Azután öt krajczárnál ne adjon többet!

Hatszoros bátorsággal folytatta utját fölfelé — vegyük fel — egy fiatal ur . . . Belép, hirtelenében nem tudja, mit nézzen: a viruló virágokat, vagy a feléje mosolygó bájos leányarczokat, melyek oly édesen kinálják:

— Vegyen no, — csak egy szálat!

S ha a rózsák páratlan szépsége nem is hatja meg a fukar gavallért, de a szép szó ily ajkakról nem hangzik el hatástalanul, kivesz egy koronát, s képzeljék — uraim — *visszaad* egy bájos kéz 45 krajczárt, egy szál rózsa csak öt krajczár, többet adni lehet, de visszaadni *muszáj*! Nem csoda, hogy ennek következtében számtalanon keresték fel a rózsakertet, a kiket eleinte tárczájuk lapultsága visszatartott, s adták oda szivesen az öt krajczárt, nem a virágért — a mosolyért; pedig a virágok is, melyeket Sal Ferenczné, Knapp Sándorné, Ritoók Zsigmondné, Luzsénszky bárónők, Miskolczy Barnáné, Miskolczy Ferenczné, Schweiger Edéné, Stark Gyula, Nadányi Jenőné és Károlyné, Leszkay Gyuláné, Schlauch Jozefiin, Vucskics Julia, dr. Steinberger Ferencz, Andrássy János, Géczy Lajos, Gyurikovitsné, Lukáts István, Német Sándor, Kádár János, Schüchné, Lichtmanné, Márkus József állitottak ki, nagyon is megérdemelték a figyelmet, oly szépek voltak azok. Adtak is el sokat, minek oka nagyrészt a leányok fegyelmezettségében és ügyességében rejlett, kik ugy végezték a rájuk bizott tisztet, mintha mindig avval foglalkoztak volna.

Feljegyeznünk sikerült a következőket: Bodnár nővérek, Giraud Vilma, Hlatky Margit, Szemes Ilonka, Serényi Vilma, Nadányi nővérek, Márkus Rózsika, Mihelfi Rózsika, Weiszlovits Ilonka, Sonnenfeld Viluka, Steiner René, Fleischer Aranka, Rimler Irén, Mitteiler Jolán, Incze Irén, Schwartcz Juliska, kiket Knapp Ferenczné, Bognár Sándorné, Grunwald Henrikné, Battig Ferenczné és ifj. Schwartz Ábrahámné helyeztek el mindenre kiterjedő gondossággal helyeikre.

Ezek után nem kell nagy fantázia annak elképzeléséhez, hogy minden látogató hatalmas virágcsokorral kezében hagyta el a kiállitást. S az a bájos kéz, mely mosolygó arczczal, kecsesen kinálja oda azt a piros rózsát, nem is gondolja, hogy ezzel mily jótéteményt gyakorol az emberiség egy nagy részével s a kéz, mely könnyedén nyujtja oda a pénzt, nem gondolja azt, hogy fillére az éhező árva könnyüit segiti letörleni.

S legutolsó helyen emlékezzünk meg — bár legelül kellett volna emlitenünk — az árvák védőangyaláról Des *Escherolles* Kruspér Sándornéról, a Fehér Kereszt egylet elnöknőjéről, kinek áldott keze tett legtöbbet abban, hogy a kiállitás minél impozánsabb s az árvák öröme minél nagyobb legyen. Száll is sokak imája az Egekhez érte — az árvák imája.

Nagyvárad számokban.

— A népszámlálás adatai. —

Röviden emlitettük, hogy a magy. kir. központi statisztikai hivatal már összeállitotta az 1900. év deczember 31-én megejtett népszámlálás adatait.

A megjelent statisztikai közlemények első kötetéből, amely már megjelent, adjuk a Nagyvárad népességére vonatkozó érdekesebb adatokat a következőkben:

A város népessége.

Nagyváradon az 1900. év végén volt a polgári népesség 47.018, a katonaság 3159, összesen 50,177 lélek. Ha ezzel szembe állitjuk az 1890. évi népszámlálás eredményét, vagyis az akkor összeirt létszámot, látjuk, hogy az utóbbi tiz év alatt Nagyvárad népessége 23.1%-al szaporodott. 1890-ben a város lakossága 40750 volt. Jelentékeny számra rug (10%) ebben a katonai létszám szaporitása; mert a tiz év előtti 2193 katonai egyénnel szemben jelenleg 3159 katona van Nagyváradon.

Ha Horvát-Szlavonországot nem vesszük számitásba, Nagyvárad megtartotta a városok között a tiz év előtti rangsort. A 26 magyarországi városok között ma is a 10-ik. Népesség tekintetében előtte állanak: 1. Budapest 732.322 lakossal, 1. Szeged 102,991 lakossal, 3. Szabadka 88,122 lakossal, 4. Debreczen 75006 l., 5. Pozsony 65,867 l., 6. Hódmezővásárhely 60883 l., 7. Kecskemét 57,812 l., 8. Arad 56,260 l., 9. Temesvár 53033 lakossal, 10 Nagyvárad 50,177 lakossal. Nagyvárad után közvetlen Kolozsvár következik 49,295 lakossal.

A legmagasabb szaporodási %-ot Magyarország városai között Budapest érte el; mig e tekintetben Nagyvárad a 23.1% szaporodással az összes magyar városok között az ötödik. Utánna jönnek Temesvár 22%, Szeged 17.8%, Pozsony 17.5% Kecskemét 16%, Szabadka 11.7% és Hódmezővásárhely 9% szaporodással.

Zágráb érte el a legmagasabb szaporodást (47.1%), mert tiz év alatt 41481-ről 67,002-re szaporodott a népessége.

Férfiak és nők aránya.

1900. végén Nagyváradon volt 25596 férfi és 24.581 nő; de ha a katonaságot leszámitjuk, kitünik, hogy a polgári férfiaknál 2144 nővel több van.

Az utóbbi tiz év alatt a polgári népeségnél erősebb volt a férfiak szaporodása, mint a nőké; mert amig ezer férfira 1890-ben 1,079 nő esett, addig 1900-ban ezer férfival szemben 1.096 nőt mutat a statisztika. Az összes népességnél azonban 1890-ben 964, nő mig 1900-ban 960 nő esett ezer férfira, tehát a visszaesést a katonaság szaporitása okozta. A katonaság tulnyomó része azonban idegen illetőségü lévén, csak ideiglenesen, a szolgálat tartamára számitható be Nagyvárad népességébe.

Nagyváradhoz hasonlóan a polgári népességnél több a nő, mint a férfi Debreczenben, Kassán, Szegeden, Kecskeméten, Aradon, Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Zágrábban, Székesfehérvárott, Győrött, Komáromban; de ha a katonaságot is beszámitjuk, a férfi népesség emelkedik magasabb számra. Mig Budapesten, Temesvárott, Verseczen, Pozsonyban, Pécsett, Szabadkán, Fiumében a katonaság figyelembe vételével is több a nő. Budapesten 13500 nővel

---

mit mondott. Egy asszony azonnal erősitgette, hogy börtönnel fenyetődzött; a másik, hogy kis erszényt nyomott markába. Annyi bizonyos, hogy az egyenruhás Jupiter leszállt az Olimpusról s szó nélkül ment a kormányzó dolgozószobájába. S mikor ez maga jött ki a helytartóval együtt az előszobába, mind a ki csak látta, egyszerre meglepődött.

— Ugyan senora — szólalt meg, az öregasszony felé tartva — mért nem tetszett értesiteni s magam állottam volna szolgálatára? . . .

A hölgy mosolyogva nyujtotta egyik kezét a kormányzónak, másikat a helytartónak s mindhárman eltüntek a nehéz függöny mögött, mely az ajtót takarta.

Tiz perczczel azután, hogy bement, ujra kijött az előszobába a két hatalmasság társaságában.

— Holnap egy órakor — szólt a kormányzó — megkapja nagyságod a mi tudni valót lehetséges lészen fölkutatni . . . Magam viszem majd el.

— Köszönöm — válaszolt az urinő látható nagy érdeklődéssel. — Minden bizonynyal várom.

S rátámaszkodván a helytartó fölajánlott karjára, lassan lépkedett szent Pál ősrégi de manapság a kormányzóság hivatalos helyiségei számára lefoglalt kolostorának fönségesen szép lépcsőin lefelé.

III.

— Milyen hireket hoz excellenciád? — szólt az urihölgy a kozmányzóhoz, élénken kiegyenesedve kényelmes zöld-ripsz karosszékében.

— Sokat mennyiségre, rosszat milyenségre — felelt ez leülés közben.

Az öreg asszony félretolta a is könyvtartót, melyen valami német könyv feküdt s miután a munka-kosárba dobta félig megkötött harisnyáját, melyen olvasás közben dolgozgatott, letette szemüvegét. Aztán keresztbe fonta kezét, mintha jobban akarna figyelni.

— Halljuk, halljuk! — szólt nagy érdekkel.

— Már tegnap mozgósitottam az egész rendőrséget — kezdé a kormányzó s kutatásomnak ez az eredménye.

Ekkor kivett a zsebéből egy tele jegyzett papirost s körülbelül ezeket olvasta le róla:

»A 69-es számu ház lakójának neve: don Estéban Rodriguez, hatvankét éves s a legnagyobb nyomorban él. Családja áll: feleségéből, a ki hét év óta béna, szélütött; egy hülye lányból s hét unokából, a kik három hóval ezelőtt elhunyt másik leányának gyermekei; ezek közül a legnagyobb tizenkét, a legkisebb négy éves. Nem tudni, hol tartózkodik a gyermekek édes apja. Don Estéban Rodriguez huszonhárom évig volt a községtanács tisztviselője s három év óta, mikor a miniszterium megbukott, rendelkező állapotban van. Már ekkor sülyedt fokról-fokra a nyomorba: háziurának 3625 reállal tartozik és ez megfenyegette, hogy lefoglaltatja butorát s kidobatja a házból, ha e hónap ötödikén délután három óráig le nem rótta tartozását . . .

— Holnap van ötödike! — vágott közbe borzadozva az urihölgy. — Istenem! . . . Holnap, fájdalmas pénteken! . . .

. . . Don Estébannak nincsen miből fizetnie — olvasott tovább a kormányzó — s köztudomás szerint a háziur már be is jelentette a foglalást. Don Estéban becsületes ember s minden tekintetben megbizható«.

A kormányzó az asztalra tette a papirost, az uriasszony pedig leverten kiáltott föl:

— Most már teljesen értem! . . . Van oka búslakodni!! . . .

Alig, hogy magára maradt, ujra végig olvasta pontról-pontra a rendőrség jelentését. Azután sokáig gondolataiba merült.

Végre odament az asztalhoz, megirt egy levelet s borítékját igy czimezte: Al Excmo Sr. Marqués de M. Sevilla első polgármesterének. Alul pedig még ezt a szót irta: sürgős.

Három órával utóbb hivatalos levelet kapott a polgármestertől. Az öreg urinő sietve törte föl a borítékot s örömkiáltás röppent el ajkáról. Már aláirt kinevezés volt benne a községtanácsban egy állásra s mellékletül a

van több, mint férfi. Az egyetlen nagyobb város Hódmezővásárhely, ahol a polgári népességnél is kevesebb a nő, mint a férfi.

Életkor szerint.

A lakosság életkorát tekintve, a polgári népességből esik Nagyváradon: 6 évnél fiatalabb 6,100 egyén, 6—11 éves 5323 egyén, 12—19 éves 8,559 egyén, 20—39 éves 14,826 egyén, 40—43 éves 9.034 egyén, 60 évnél idősebb 3174, ismeretlen koru 2.

Családi állapot szerint.

A családi állapotra vonatkozó adatokból a polgári népességnél Nagyváradon tiz év alatt, a szaporodás figyelembe vétele mellett, csökkenést mutat a házasságok száma, mert mig 1890-ben 35.4% volt a házasok száma, 1900-ban 35.2%-ra szállott az a szám; viszont a nőtlenek és hajadonok száma az 1890. évi 56.2%-al szemben 1900-ban 57.1% volt.

Pontos adatok szerint volt Nagyváradon a polgári népességnél 1900. decz. 31-én: nőtlen és hajadon 26,836, házas 16,542, özvegy 3,487, törvényesen elvált 153.

Anyanyelv szerint.

A polgári népességnél volt: magyar 42921, német 1127, tót 157 oláh 2386, ruthén 26, horvát 18, szerb 9, egyéb 374. — Lényegesen változnak ezek a számok, ha a katonaságot is számitásba veszszük; és pedig van: magyar 44,750, német 1404, tót 188, oláh 3335, ruthén 27, horváth 25, szerb 21, egyéb 427. — A magyarság tiz év alatt polgári népességnél 88 8%-ról 91.3%-ra, az össznépességnél pedig 89.1%-ra emelkedett.

Magyarul tud összesen 48,382 (89.6%), ezek közül idegen anyanyelvü 3632. Magyarul nem tud 1.795, ezek közül 788 a katonaságra esik.

Vallás szerint.

A polgári népességből r. kath. volt 1900-ban r. kath. 14,484, (katonasággal együtt 15391), gör. kath. 2742 (kat. e. 2,884), gör. kel. 2738 (kat. e. 3638), ág. ev. 764 (kat. e. 879), ev. ref. 140,077 (kat. e. 14,984), unitárius 51 (kat. e. 54), izraelita 12,111 (kat. e. 12,294), egyéb 51 (kat. e. 53.)

Százalékokban kifejezve 1900-ban volt: r. kath. 30·8 százalék (1890-ben 31·2 sz.), gör. kath. 5·8 sz. (1890-ben 6·5 sz.), gör. kel. 5·8 sz.), (1890-ben 5·8 sz.), ág. ev. 1·6 sz. (1890 ben 1·8 sz.), ev. ref. 30·0 sz. (1890-ben 28·2 sz.) unitárius 0·1 sz. (1890-ben 0·2 sz.), izraelita 25·8 sz. (1890-ben 26·2 sz.) egyéb 0·1 sz. (1880-ben ugyanennyi.)

Ha a katonaságot is beleszámitjuk, 1900 ban volt: r. kath. 30·7 százalék, gör. kath. 5·7 sz., gör. kel. 7·3 sz., ág ev. 1·7 sz., ev. ref. 29 9 sz, unitárius 0 1 sz., izraelita 24·5 sz., egyéb 0·1 százalék.

Az ev. ref. vallásuak jelentékenyebb szaporodásának oka abban keresendő, hogy Nagyvárad vidéke, honnét a lakosság a városba költözik, tulnyomólag ev. ref. vallásu.

Ir-olvas.

A népszámlálás adatai szomoru adatokat mutatnak arról, hogy még ily előkelő nagy városban is mint Nagyvárad, körülbelől 10000 ember nem tud irni-olvasni, a 6 éven aluli gyermekeket számitáson kivül hagyva.

A polgári népességből ir-olvas 31,899, az összes népességből 34,175. A 6 évnél idősebb polgári népességből 1900-ban irni-olvasni tudott 77·9 százalék, mig 1890-ben 71·4 sz, A 6 évnél idősebb összes népességből 1900-ban 77·5 sz. irt és olvasott.

Heti krónika.

Kedves szerkesztő ur!

Arra kérem, hogy tegye ki lapjában levelemet. Annyi minden történt e héten, hogy sokan merik véleményüket hangoztatni. Én még nem igen hangoztattam, de most ha megengedi, hát tenni fogom. Tudja, azt hiszem, hogy igazam van. Ha meg elmondom, hát nem szerkesztő urnak, de nekem törik be a fejemet.

Azon kezdem, hogy volt egy szép, mesébe illő tüneményes esténk; a boldogult szini szezon évzáró ünnepélye, a *Szoyer-Fedák* est. Ha látta volna azt az édes, aranyos kis Szoyert, mikor körülvéve a koszoruk, csokrok halmazától, megakarta az ovációt köszönni és akkor hullott rá a virágeső, mennyire meg volt hatva, hogy hangja elcsuklott és csak avval a mindent kifejező szemeivel integetett, hogy köszönöm, köszönöm . . . és szemeiből előtörtek a könnyek; hát olyan szép jelenetet nem látott volna sohse. Ennivaló, bájos, örökké felejthetetlen kép az. De ha látta volna a lelkesedés elfajulását, azt már szerette volna emlékeiből kitörölni. Pedig lesz még módja benne. Arról az izléstelen, tulságos tüntetésről beszélek. Az tudja, sok.

Egyik ismerősöm találóan mondta a váradi alsó százezerről, hogy: »peczeparti gamin«. Féktelen tiszteletnélküli és kellemetlen. Micsoda őrült tombolást, kiabálást, állatias orditozást visznek véghez, hát az mesébe illő. Meglátja, hogy ha e szabadjára eresztett tömeget valahogy meg nem szabályozzák, megérjük, hogy előadás közben a szinészeknek utbaigazitásokat, helyesléseket, sőt még uti exemplum in Miskolczon docet (ezt is attól az ismerősömtől tudom) még narancsot és zsemlét is fognak nekik a szinpadra dobni. De van ebben valami természetes. Na igen, mert példa van előttünk. Földszinti urak, felvonás végével nem átallják — a fizető közönség nagy bosszuságára (hát ebből mit következtet?) — oda menni egész a szinpad elejére és tenyerüket vörösre verdesve agiet adni a karzatnak, hogy tünetessen ez és ez mellett. Manapság aztán lévén már a karzatnak is esze, más alkalomból magától is rájön az ilyenekre. Elég az hozzá, hogy a szép, lelkes tüntetés igy fajul át undoritó tombolássá.

Aztán tudja mi fajul még ilyen módon?

Az idő! Igaz, hogy erről müvelt körökben nem illik társalogni, de szolgáljon mentségemül, hogy másodjára foglalkozom csak vele. Azt hiszem szerkesztő ur is megsokallota már, de hiába, ez ellen nem lehet irni. Utóvégre benne lennénk már a nyárba, de hogy valaki mondta volna eddig hogy jó meleg idő volt, olyan nem létezik. Azt hiszem csak a vállalkozók örülnek ennek, mert ilyenkor nem jut eszükbe, a »tőke kapzsisága által megnyomoritott munkásoknak« leheveredve a zöld füre a napon sütkérezve sztrájkolni és várni a sült galambot, akarom mondani gulyást és összekoldult kenyeret. Tudja, a szegény ember sorsa mindig megindit és szánalmat kelt bennem, de higyje el, hogy azoknak a kenyérre gyüjtőknek még egy fillért sem adtam volna. Hogy miért? Mert nem volt igazuk és . . . különben ez már más dülő.

Hát azt tudja szerkesztő ur, hogy fajul át a dynamit kenőcscsé? Ez is érdekes és a mi a fő, nem jár veszedelemmel. Kell neki egy hizott hirlapi kacsa, egy kis emésztő gödör és egy tüzértiszt. A hirlap kijelenti, hogy a bünjelként őrzött bajuszpedrő nytroglicerin patron, erre az elnök kiadja, hogy semmisitsék meg, hát belökik a fent emlitett gödörbe, de mivel az sem veszi el kártékony erejét hát felássák a gödröt és most már müszakilag egy hozzá értő tüzértisztnek adják át vélemenyezés végett, a ki aztán kisüti, hogy az egész . . . csak kenőcs.

---

polgármesternek kedveskedő levele. A kinevezett nevének helye még üres volt. Az öreg urihölgy ezt irta reá: D. Estéban Rodriguez.

Azután kinyitott az iróasztalon egy fiókot, mely be volt zárva. Fenekén többféle aranypénz hevert meg néhány bankjegy. Az öreg asszony megolvasta: hat darab volt összesen, ezer reál értékü mindenik.

— Juniusig nem kapok többet — mormolta foga közt. — Sebaj! Nálam nem fognak foglalni . . .

S miután a kinevező okiratba becsavarta a hat bankjegyet, az egészet egy üres boritékba zárta, melyen nem volt sem czimer, sem semmiféle jelzés és ezt a czimet irta reá: tisztelőjének — a fájdalmas Szüzanya. Ez alá került aztán az állás nélkül maradt öreg ember neve.

Azután elment az ájtatosságra. Jóllehet már messziről látta az öreget mozdulatlanul és kisirt szemmel, az uriasszony már nem búsult. Ajka mozgott, mintha imádkoznék, de időnkint mosolygott.

IV.

A fájdalmas péntek, mint már mondottam, az ötnapi ájtatosság utolsó napja volt. Az uriasszony sokkal előbb érkezett a Krisztus-kápolnába, mint szokta. Az öreg ur helye üresen állott.

— Eljön majd biztosan — gondolta az öreg urinő. Még korán van.

Azonban az idő észrevétlenül mult, megkezdődött már az ájtatosság s a boldogtalan, állás nélkül való ember csak nem jött.

— Mi történhetett? — gondolkodék az öreg asszony. — Boldogtalanságán segitve már, jövője biztositva . . . Talán ez is azon sok lélek egyike, a kik fájdalmukban ostromolják az Istent, örömükben pedig nem adnak hálát?

Léptek zaja vonta magára figyelmét, meg az a suttogás, mely a templomban akkor hallható, mikor valami szokatlan történik. Kiváncsisága ösztökélte, hogy félre tekintsen. A kegyelet megbénitotta. Két embert látott, a kik szemeláttára egy béna asszonyt vittek karosszékben; utána hat kicsi gyermek lépdegélt gyászba-öltözötten. A két ember közvetlen a szentély közelében tette le a szélütött asszony székét. Az egyik, valószinüleg közszolga, kiment a szentegyházból, a másik, az öreg, térdre hullott megszokott helyén a gyertyatartó tövében. Mintha megfiatalodott volna. Bár szeméből patakokban folyt a könny, ez a hála s öröm könye volt. Ennek is megvannak a maga könyei!

A gyermekek körben térdeltek a béna beteg körül. Szerencsés véletlen folytán a legidősb lányka az öreg asszony közelében térdelt s ez figyelmesen szemlélte.

— Edes anyád ez az asszony? — kérdezte a lánytól.

— Oreg anyám!

— Beteg?

— Béna, de a Szentszüz ma csodát tett velünk s az volt az óhajtása, hogy mindannyian jöjjünk hálát mondani.

Az uriasszony nem kérdezett többet. A mint csak birta, oly mélyen huzta le mantillája fátyolát s magában, hallgató csendben élvezte azt az édes gyönyörüséget, melyet szentnek mondanak az angyalok; azt az isteni ösztönt, melyet, hogy szeretetre késztesse őket, Istenkeze ültetett a gazdagok szivébe és a melyet már annyi, de annyi ember izlelt meg életében: a boldogitás édes gyönyörüségét!

Es ez az öreg asszony, a ki olyan alamizsnát osztogatott, akárcsak egy fejedelem, csak gazdag barátjai hathatós támogatásának köszönhette, hogy az alcázarban lakott. Ez az öreg asszony, a ki gazdag volt egykoron, utóbb kiváltságos tehetsége gyümölcseiből éldegélt. Ez az öreg asszony volt az végre, a ki, nem is tudva róla, maga magát jellemezte, midőn egy becses könyvben ezt irta: A tudás valami; a tehetség több; de mindkettőnél több a jótékonyság és ez az egyetlen felsőbbség, mely nem támaszt irigyeket.

Ez az öreg asszony az irodalomban mindenkitől Fernan Coballero álnéven ismert hires marquesa de Arco-Hermoso, Cecilia Böhl de Faber volt.

———

Igy szabadult meg a törvényszéki palota és a Széchenyi-tér egy nagy katasztrófától.

Lássa a másik nagy palotában a pénzügyiben nem volt dynamit patron és mégis puskaporos a levegő. Az idevaló lapok — az önök dicséretes kivételével — mind iszonyu országos botrányokról beszélnek és fájdalmasan kérdik, hol az igazság Magyarországon? Persze azt felejtik, hogy meghalt Mátyás király, hát oda az igazság. De mikor jelen esetben oly könnyü igazságról beszélni, hogyne, hisz finánczot lehet vele ütni. Vagy mondja szerkesztő ur, mit csinálna, ha feljönne mindennap a redakczióba 5 órakor és ott ülne 9-ig, a többi munkatársak meg csak bedugnák az orrukat és menénnek tovább? Ugy-e szólna, pedig nem is finánez. Hát igy képzelem én el azt a hirhedt fél óra meghosszabbitást, a melyből ez a nagy kalamitás származott.

Egyébként — nem avatkozunk a dolgukba, intézze el mindenki a maga baját, elég ha szerkesztő ur engedel.évei én elmondhattam véleményemet. Ki tudja, tán még helyesli is valaki. Ha igen, ugy a szerkesztő ur szives engedelmével még elkeresi egy párszor b. lapját

uj munkatársuk:

Kornélia.

UJDONSÁGOK.

—

* **A városi nyugdijalap számadása.** Nagyvárad város nyugdijbizottsága tegnap délután ülést tartott Bordé Ferencz főjegyző elnöklete alatt, a melyen dr. Molnár Imre, Dús László, Hegedüs Géza, Mihelfy Adolf, Szücs Géza és Istvánffy István vettek részt. Átvizsgálták a nyugdijalap 1901. évi zárszámadását, amelyet teljesen rendben találtak. Konstatálták, hogy 560 korunával több hozzájárulás keil a házipénztártól, mint az előző évben. Továbbá 7677 korona 13 fillér póthitelt kértek. Özvegy Busch Dávid főmérnök özvegyi tartásdiját évi 1120 koronában állapitották meg.

* **Kitüntetett** grófnő. O Felsége erdődi *Pálffy* Gabriella grófnőnek a közjótékonyság terén szerzett érdemei elismeréseül, a II-od osztályu *Erzsébet-rendet* adományozta.

* **A margittai** választáshoz. Már emlitettük, hogy a margittai választókerület ellenzéki polgárai azt kérték Biharvármegye központi választmányától, hogy a képviselőválasztást ne tüzzék ki junius hó 25-re, mert ezen a napon lesz az érmihályfalvai országos vásár, amelyről a választókerület választóinak egy része, az iparosok nem maradhatnak el. A központi választmány azonban ezt a kérelmet nem vette figyelembe s éppen a vásár napjára tüzte ki a választást. *Farkass* György, a margittai függetlenségi párt elnöke erre a minisztertől várt orvoslást s azon kérelemmel fordult a kereskedelmi miniszterhez, hogy a választásra való tekintettel, az érmihályfalvai vásárt helyezze át másnapra. A miniszter *Szunyogh* Péter alispántól kért felvilágositást, aki távirati uton ugy informálta a minisztert, hogy az érdekelt kereskedők tiltakoznak a vásár áthelyezése ellen, mert ez nekik óriási kárt okozna. Ezen imformáczió alapján a miniszter a vásáráthelyezés iránti kérelmet elutasitotta s erről Biharvármegyét értesitette.

* **Uj magyar nemes.** O Felsége személye körüli magyar minisztere előterjesztésére dr. *Varga* Zsigmond fejérvármegyei tiszti főorvosnak és törvényes utódainak a közegészségügyi szolgálat terén szerzett érdemei elismeréseül a magyar nemességet a *böszörményi* előnévvel dijmentesen adományozta.

* **Busch Dávid a ravatalon.** Busch Dávid városi főmérnök elhunyta városszerte mély részvétet keltett. Tegnap igen sokan keresték fel a gyászbaborult családot; a városi tanács nevében *Bordé* Ferencz főjegyző fejezte ki részvétét, s diszes koszorut helyezett a ravatalra. A küldöttségben *Komlóssy* József, *Darvassy* Lajos és *Lukács* Odön tanácsnokok is résztvettek. Ma délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra az elhunyt főmérnököt, a kinek ravatalánál impozáns módon nyilatkozott meg a részvét és az az elismerés, a melyet a sors tőle egy hosszu életen keresztül megtagadott. A diszes ravatalt szebbnélszebb koszoruk özöne boritja el. A koszoruk feliratai a következők:

Felejthetlen jó férjemnek — bánatos özvegye.
Felejthetlen kis apának — gyermekei.
Felejthetetlen jó sógornőnknek — Kelemen Kálmán és neje.
A jó barátunk — Dús László és neje.
Igaz részvéttel — Nagyvárad város tiszti kara.
Szeretett főmérnökünknek — a viztelep személyzete.
Szeretetük jeléül — a Máyer család.
Busch Dávid emlékének — a Polgári Lövészegylet.
Felejthetlen jó rokonunknak — Bodnár János és neje.
Tisztelete jeléül — a Giraud család.
A legjobb barátunk — Kunz Gusztáv és neje.
A jó pajtásnak — Lovas Zsigmond és családja.
Felejthetetlen jó kartársunknak — a városi mérnökök és épitészek.
A legjobb embernek — Bérczi Gyula és neje.
Az igaz barátnak — Bendy Vilmos és neje.
Vulkán József és neje.
Batig Ferencz.
A Rhédei-kerti felügyelőség.
Az önkéntes tüzoltó egylet.
Legőszintébb részvéttel — Molnár Lajos és neje.
Szerető testvéreink — Krisztina és Margaréta.
Őszinte részvéttel — dr. Stocker József.

A kegyelet adóját lerótta messze idegen országból Nürnberg városa is, a ki egykori hü tisztviselőjének diszes koszorut küldött a ravatalára. A temetésre az elhunyt gyermekei, rokonai valamennyien megérkeztek. A temetés ma — vasárnap délelőtt 10 órakor lesz az elhunyt Aldás-utczai lakásáról. A városi tisztikar délelőtt fél tiz órakor gyülekezik a városházán s testületileg vesz részt az elhunyt kartárs végtisztességén.

* **Érdekes matiné.** A főgymnasium »Physikai köre« ma vasárnap d. e. 11 órakor tartja nagysikerünek igérkező physikai matinéját a főgymnasium természettani előadó termében (II. emelet). Meghivókat a rendezőség nem bocsátott ki, hanem ez uton hivja meg az érdeklődőket erre a valóban tanulmányos és élvezetes előadásra. *Tárgysorozat*: 1. Elnöki megnyitó, tartja Kovács Zsigmond. 2. A Tesla-féle elektromos világitás, ismerteti és kisérletekkel egykekötve bemutatja Fekete Sándor. 3. A légnemü testek megszilárditása. Bemutatja Péterffy Elemér. 4. A hanghullámok szemléltetése és a fonográf, bemutatja Steiner Ervin. 5. Zárszó. Belépő-dij nincs.

* **Elverte a pajtását.** *Reiner* Sándor a Fekete Sasban borfiu, ki mindössze még csak 13 tavaszt élt meg. Tegnap reggel Kecskedi Zsiga nevü pajtásával találkozott s egy kezeügyébe eső vasbottal ugy ráütött, hogy az sulyos sérülést szenvedett. A rendőrség a harczias borfiu ellen megindította az eljárást.

* **Hurokra került tolvaj.** Pozsár Gábor szoboszlói illetőségü cseléd nehány nappal ezelőtt Debreczenben tartózkodása alatt szállásadóit, a »Bika« korcsmabeli Rimóczi János és Jakab István alkalmazottakat meglopta. Jakab Istvántól ládája feltörése után közel 100 koronát érő összes holmiját, Rimóczi Jánostól pedig cselédkönyvét lopta el. A könyvvel azután Nagyváradon szolgálatba állott; de vesztére, mert a debreczeni rendőrség megkeresésére tegnap elfogatott és a kir. ügyészségnek adatott át.

* **Az okányi adókivetés.** A megadóztatás aránytalansága, az adók helytelen kivetése mindennapos tárgyát képezi a minden oldalról felmerülő panaszoknak. Persze az adókivetéseknél felmerült panaszok jogosultságát vajmi kevésszer ismerik el. Pedig nem ártana alaposan utána nézni, hogy miként történnek ezek az adókivetések; hej de sok esetben jönnének rá nagy, ugynevezett szabálytalanságokra. Ime egy példa: *Schwartz* Jakab okányi birtokosnak 1900-ban elverte a termését a jég. A kárnak megfelelőleg leirták az állami adóját. Ennek alapján a községi jegyző tulbuzgóságból a községi adót is beirta. Ez eddig meg van. De az okányi körjegyő be akarta hozni az adó leirás következtében elveszett összeget. Kivetette tehát 1902-ben az egész községre az 1900-ban Schwatz Jakab javára leirt összeget. A polgárok azonban nem nyugodtak meg csak ugy csendesen. Egyik esküdttel élükön megfelebbezték az adókivetést. Az alispán el is rendelte ezen felebbezés folytán s vizsgálatot, melynek eredményét annak idején ösmertetni fogjuk. Most csak annyit mondhatunk, hogy a vizsgálat eddig is *meglepő* adatokat deritett ki.

* **Az egyetemi tanács megerősitése.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a budapesti tudomány egyetemen dr. *Székely* Istvánnak a hittudományi, dr. *Schwartz* Gusztávnak a jog- és államtudományi, dr. *Thanhoffer* Lajosnak az orvostudományi és dr. *Paur* Imrének a bölcsészettudományi karok dékánjaivá, valamint dr. *Lenhossék* Mihálynak az orvostudományi kar jegyzőjévé az 1902/1903. tanév tartamára történt megválasztásukat tudomásul vette s ezen minőségükben megerősitette. Egyuttal az egyetem rektori méltóságának betöltésénél a bekövetkezett szavazategyenlőség folytán, a szabályokban biztositott jogánál fogva, a szolgálati idősbség alapján dr. *Ajtay* Sz. Sándor nyilv. rendes tanár javára döntött.

* **A nagyvásár.** Csengő-bongó világ van a nagypiaczon. A különféle látványosságok kikiáltói rekedtre orditják magukat; veszik a dobot s recsegtetik az összevert réztrombitát. Itt a nagyvásár. A nagyváradi országos vásár tulajdonképpen tegnapelőtt kezdődött a sertés vásárral; de a barom és lóvásár és a kirakó vásár holnap, hétfőn kezdődik. A mai nap inkább csak olyan elővásár s inkább a komédiák csapnak egy kis forgalmat.

* **Pályázat árvaházba.** Budapest székes főváros közönsége által József főherczeg ur Ő cs. és kir. Fensége honvéd főparancsnokságának 25-ik évfordulója alkalmából, s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére az illetőségre való tekintet nélkül létesitett alapitványi helyek közül, folyó évi szeptember 1-től a József fiárvaházban két hely, az Erzsébet leányárvaházban pedig egy hely kerül betöltés alá, melyeknek betöltése czéljából ezennel pályázat hirdettetik.

A József fiárvaházba, valamint az Erzsébet Leányárvaházba való fölvétel kellékeikép igazolandó; a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott, vagy tartozó apának törvényes leszármazója; b) a vagyontalanság; c) Félárváknál (a kik t. i. apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága; d) hogy az árva 6-ik életévét már betöltötte és hogy a fiuárva a 10-ik, a leány-árva pedig a 12-ik életévét még tul nem haladta; e) hogy ép testü és elméjü, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beoltatott. Az árva kora és a szülők elhalálozása hiteles anyakönyi kivonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlőoltás és a vagyon-

talanság közhatóságilag hitelesitett orvosi és helyhatósági bizonyitványnyal igazolandó. A kellően felszerelt bélyegtelen kérvények, melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlitendő, *folyó évi augusztus hó 1-éig* a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyujtandók be, a honnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherczeg Ur Ő cs. és kir. Fenségéhez fognak felterjesztetni. Az alapitványi helyek az 1902—1903. tanév kezdetén lesznek betöltendők, s a felvételről, vagy felnem vételről az árvák hozzá tartozói Budapest székesfőváros tanácsa által hatósági uton fognak értesittetni.

* **Lelki gyakorlatok.** A budapesti Jézus-társasági atyák házában több szoba van állandóan berendezve azon világi papok, szerzetesek s világi urak számára, kik sz. gyakorlatot tartani szándékoznak. E sz. gyakorlatok tetszés szerint három, öt, hat vagy nyolcz napig tartanak. Nincs kizárva annak lehetősége, hogy egyesek tarthassák meg szent gyakorlataikat; de kivánatos, hogy közösen többen végezzék ez ájtatosságot. A közös sz. ájtatosság az egész éven át minden héten hétfőn este veszi kezdetét egy Jézus-társasági atya vezetése mellett. A résztvenni szándékozók jelentsék magukat idejekorán alulirottnál. Kelt Budapesten (VIII., Mária-utcza 25. sz.), 1902. évi junius 21. *Reisz* Ferencz S. J.

* A szász **királyné beteg**. Drezdából táviratozzák, hogy Carola királynét, az elhunyt király özvegyét a kiállott izgalmak ágyba döntötték. A szász király végrendeletét csak a temetés után fogják felnyitni.

* **Kitüntetéses vizsga.** *Csipkés* Sándor helybeli adótiszt a tegnapi napon az államtudományi államvizsgát egyhangu kitüntetéssel letette.

* Elh**agyta** a **családját**. Vida Sándor bihar-diószegi lakost nem valami erős kötelékek füzték a családjához. Pedig eléggé kiterjedt családja van: feleségén kivül hét gyermekről kellene gondoskodni. Azonban e helyett még a mult hó végén eltávozott családjától, azzal, hogy öngyilkos lesz. Azóta nem tudnak róla semmit. Felesége most köröztetését kérte az alispáni hivataltól.

* **Nagyváradi honvédek** Debreczenben. A mi honvédezredünk is részt vesz a debreczeni ezredösszpontositáson, melyen jelen lesz József kir. herczeg is. Az ezred. *Lőrinczy* ezredparancsnok vezetése alatt junius 28-án hajnalban indul el Nagyváradról s Debreczenben csatlakozik az I. honvédkerület többi ezredeihez. E kerület Kiobucsár Győző altábornagy vezetése alatt fog állani.

* **Találtatott.** Egy óraláncz (nikkel delejtüvel), egy raktárosi rendelménykönyv és 1 pár liba. Tulajdonosuk átvehi *Mendelényi* Béla rendőr fogalmazónál.

x Hatóságilag engedélyezett végeladás üzletfeloszlatás végett *Kárpáti* Miklós divatáruházában Nagyváradon. Ezen rendkivül előnyös vételeket figyelmébe ajánljuk a n. é. közönségnek. Tessék a hirdetés oldalon a hivatalos hirdetményt elolvasni.

x Tulhalmozott raktár miatt az összes nyári battist ingek, rendkivül leszállitott áron kaphatók

Róth M. Utóda

kalap és uri divat üzletében. Férfikelengyék méret szerint gyorsan készithetők.

Igazságszolgáltatás.

—

Egy koronáért.

A biharmegyei zsebmetszők legkiválóbbja, *Frenkel* Ignácz ült tegnap a vádlottak padján, vádolva a btk. 333. §-ába ütköző a 338. §. szerint minősülő lopás büntettével és közbiztonság elleni kihágással.

Frenkel Ignácz, a ki már a rendőrhatóság által Nagyvárad város területéről is kitiltatott, 1902. április 8-án megszegve a tilalmat, meglátogatta a város területén lakó kebelbarátait vig poharazás között óhajtván eltölteni az estét. Megindult lassan a beszéd a kompániában, s a mikor már a multak emlékeit, a Váczon, Munkácson töltött kellemes napokat, mind-mind elmesélték, a jövőben eszközlendő nagyszabásu »operácziók« elkövetésének módja felett ereszkedtek vitába, megállapitván, hogy mig Frenkel operál, kedves puszi pajtásai majd »falaznak« a kiszemelt patiens körül.

A terv és munkakör felosztva lévén, alkalom kellett csak, hogy bebizonyitsák kézügyességüket az idegenek zsebeiben való jártasság tekintetében.

Az alkalom nem sokáig váratott magára, mert 11—12 óra között lángba borult egy kolozsvári utczai ház, szóval kitünő alkalom a zavarosban való halászásra.

Lassan, óvatosan elindult a banda az éj sötétjében. Egy szempillantás s már ki volt szemelve az áldozat egy jajveszékelő tisztes matróna személyében. A társak remekül falaztak, Frenkel Ignácz azonban nagyon sokat felejthetett a mesterségéből, mert alig kerité körmei közé a pénzeserszényt, midőn a rendőr, ki figyelemmel kisérte a feltünő mozdulatokat, nyakon csipte a notórius zsebmetsző tolvajt.

A rendőrhatóság a kir. ügyészségnek adta át Frenkelt, kinek bünügyével tegnap foglalkozott a kir. törvényszék III-ik büntető tanácsa *Böhm* Jenő kir. törvényszéki biró elnöklete alatt.

A vizsgálat folyamán kitünt, hogy csak *egy koronát* tartalmazott az erszény, szóval szerencsések a falazó kollégák, hogy ép bőrrel elmenekülhettek *Frenkel* Ignácz ellenben *6 havi és két heti* börtönre itéltetett, melybe a kéthónapi vizsgálati fogság is be lett számitva.

Itélet jogerős.

A kötekedés áldozata.

Még a mult év deczember havában történt *Brátka* községben, hogy a Friedl Jónás korcsmájában a falu legerősebb legényét ugy megverték, hogy nemsokára belehalt. A végzetes verekedés előzménye a következő:

A falu fiatalsága rendes szokása szerint vasárnap délután mulatozásra összejött a korcsmában. A szóvivő Pánk Vaszali volt, a ki bizony nem nagyon törődött vele, hogy kinek mit mond.

Ilyenformán esett meg, hogy *Germán* Mitrunak és *Szelezsán* Demeternek olyat mondott, a mit azok vissza mondtak neki. Pánkot ez annyira felbosszantotta, hogy Germán Mitrut arczul ütötte.

Verekedésre került volna a sor, de a többiek annyira-amennyire lecsillapitották őket. De *Pánk* nem nyugodott. Tovább is csak kötekedett. Végre is Szelezsán kijött a béketürésből és egy bottal beütötte a czivódó legény fejét. Ez akkor kiment a kutra, megmosta a fejét s visszament ujra. De már ekkor mind a ketten rátámadtak s a vége az lett, hogy Pánk eszméletlenül maradt a korcsma földjén.

A törvényszék *Böhm* Jenó biró elnöklésével tegnap tárgyalta az ügyet. Germán Mitrut és Szelezsán Demetert *6—6 hónapi börtönre* itélték halált okozó sulyos testi sértés miatt. Az itéletet megfelebbezték.

TANUGY.

—

A polgári leányiskola zárünnepélye.

Az elmult héten tartották meg a városi polgári leányiskolában az évzáró vizsgálatokat. 17-én az I-ső 18-án a II-ik, 19-én a III-ik, 20-án a IV-ik osztály vizsgázott a szülők és a tanügyi hatóságok megelégedésére. Tegnap pedig egy szép ünnepséggel zárták be a tanévet.

Az ünnepséget, melyen az iskolaszék elnöke Hegyesi Márton és Szemes Imre tanfelügyelő is jelen volt, a Hymnusszal nyitották meg a Beleznay Antal által vezényelt dalkör előadásában. Majd négy I. osztályos kis lány adta elő csinosan »A bagoly és pacsirta« czimü költeményt. Ezt követték a dalkör magyar dalai, azután Böszörményi Margit humoros szavalata. Ekkor ismét a dalkör adott elő egy olasz dalt, mely után Handel Kornél II. o. t. gyönyörü szavalata következett: »Heten vagyunk.« Vargha Ida szép technikával előadott zongoradarabja után hat IV. osztályu tanuló egy kis vigjátékot adott elő, melyet ismét a dalkör dalai váltottak fel.

Minden jelenlevőt meghatott Szemes Margit IV. o. tanulónak búcsubeszéde s az azt követő »Búcsudal« a kedvelt és kitünő énektanár, Beleznay Antal szerzeménye. Végül Rechtné Bauer Zsófia igazgatónő intézett a tanulókhoz szivreható beszédet, melyben a tiszta erkölcs és nőies erények megóvására intette különösen az intézetből kilépő növendékeket s melynek végével kiosztotta a jutalmakat. Hét jutalom könyv közül a legelső Boleman Erzsike IV. o. tanulónak jutott, a »Millenumi alap« 64 K. évi kamatja Matko Mariskának. Még Szemes tanfelügyelő mondott az intézetre s a növendékekre vonatkozó nehány elismerő szót s a »Szózat« éneklése után megnézte a közönség a kézimunka kiállitást, mely izléses elrendezésével, gazdagságával, szép kivitelü kézimunkáival kiválóan dicsérte Perné Narczis és Vargha Ilona munkatanitónőket és méltó keretül szolgált a szép sikerhez, melyet a községi polgári leányiskola a szellemi oktatás téren bemutatott.

Rajzkiállitás az ipariskolában.

Az ipariskolai zárvizsgálatok végeztével szokásos rajzkiállitás f. hó 22-én — vasárnap — tartatik meg a polg. isk. I. e. 19. számu teremben. A kiállitás megtekinthető d. e. 9—12-ig és d. u. 2—4-ig. Ezen kiállitás keretében fognak kiosztatni a Rimanóczy alapitvány kamatai az intézet növendékei között. Ez alapitványból jutalmat nyertek a következő tanulók; egyénként 25—25 kor.

1. Zsigmond Mihály I. b. 2. oszt. tan. asztalos.
2. Végh Imre II. a. 1. oszt. tan. asztalos.
3. Izrael Emanuel II. v. 3. oszt. tan. nyomdász.
4. Keller Salamon II. v. 3. oszt. tan. női szabó.
5. Hoffman Gyula III. v. 3. oszt. tan. géplakatos.
6. Reiner Gyula III. b. oszt. tan. czipő fel. rész kész.
7. Kiss Sándor III. t. oszt. tan. kőmüves.
8. Poretonek Mihály IV. t. oszt. tan. kőmüves.
9. Vas Imre IV. a. 2. oszt. tan. asztalos.

A jutalmak kiosztása d. e. 11 órakor leend. A kiállitás megtekintésére az iparokt. biz. tagjait, a t. mester urakat, szüléket s érdeklődőket tisztelettel meghivja *az ipariskola igazgatósága*.

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 26.

— Bocsásson meg, nagyasszonyom és ti is bocsássatok meg, herczegek, hogy a szokások ellenére magam tolmácsolom a kérésemet, a helyett, hogy két tiszteletreméltó követet biznék meg vele. De mondtam már, hogy az idő sietteti. En tehát a nagyasszonytól és a herczegektől nőül kérem Helena herczegkissaszonyt.

Ha ebben a perczben, tél közepén villám csapott volna le Roslogiba, az se döbbentette volna meg ugy a Kurceviceket, mint a kapitány szavai. Hangtalanul néztek a fiatal férfiura, aki szálfa-egyenesen, komoly büszkeséggel és méltósággal állt előttük, nem mintha kérne tőlük, de mintha parancsolta nékik. Végre is a herczegasszony szólalt meg.

— A kapitány ur ajánlata nagyon megtisztel, de e kérését nem teljesithetjük, Helenát már másnak igértük.

— Gondolkozzék csak asszonyom, mint a leánynak egyetlen gyámolitója, hogy ezt az igéretet az árva beleegyezésével tették-e? Es hátha én különb ember vagyok, mint az önök választottja?

— Hogy kettőjük közül melyik a különb: azt majd csak én itélem meg. Egyébként lehetne ön a legkiválóbb is, mégsem adhatjuk önnek a leányt. Hiszen nem is ösrmerjük a kapitány urat.

Skrzetuski most már nem, türtőztethette indulatát. Szava hideg volt és éles mint a kés.

— De én ösmerlek titeket, ti áruló népség! Egy parasztkozákhoz kényszeritenétek azt a szegény leányt, csakhogy ellophassátok a birtokát!

— Magad vagy az áruló! kiáltott a herczegasszony. Hát igy hálálod meg a vendégszeretetünket? Igy tesz egy nemes ember? Te kigyó! ki vagy? honnan jössz? te sehonnai!

A herczegek fegyvereiket keresték, Skrzetuski azonban reájok kiáltott.

— Ti kutyák! Majd visszaadjátok még annak a szegény árvának a vagyonát! Jeremiás herczeg holnap már tud a gazságtokról!

A herczegnő fölragadott egy hosszunyelvü kést s nekiugrott a kapitánynak, a herczegek követték példáját. Egészen körülvették Skrzetuskit, aki karjait nyugodtan összefonta a mellén és megvetőleg nézet le rájok.

— A herczegnek akarod besugni! — tajtékzott a herczegasszony. Olyan bizonyos vagy abban, hogy életben maradsz? Ütött az utolsó órád.

— Én, mint a herczegnek a követje tértem be ide. Holnapra vár vissza a fenséges ur krimi utamról. Ha csak egy hajszálom görbül is meg itt: katonáim hirül viszik néki és három nap mulva a porig égett ez a ház, ti pedig a lubniei tölmöczök mélyén hevertek. Az Isten se segithet rajtatok. Fenyegessetek csak, én nem félek tőletek.

— Hát elveszünk, de te elsőnek halj meg!

— Szurjatok!

Es oda tartá a fegyverek elé a mellét. De a neki szegzett kardok aláhanyatlottak. Ordítoztak dühökben és a fogaikat csikorgatták a Kurcevicek, de nem merészkedtek kárt tenni benne. A Visnnioviecki rettegett neve észretéritette őket. Csak szitkozódtak tehetetlen dühökben. Skrzetuski félbeszakitotta őket.

— Nincs, időm most reá, hogy a származásomat fitogtassam előttetek, de megnyugtathatlak, hogy herczegi véretek bátran keveredhetik az én egyszerü nemesi véremmel, különben ha azt a parasztot is megfelelőnek tartottátok, akkor egy lovag ellen egyáltalán nem tehettek kifogást. A vagyonom is van akkora, mint a tietek s hogy lássátok, milyen őszinte, tiszta a szándékom, hát igérem, hogy meghagyom nektek Roslogit.

— Olyat ajándékozzon az ur, ami a sajátja!

— Nem ajándékoztam még semmit, csak igéretet tettem, amelyet lovagi szavammal erősitek meg, Válaszszatok tehát, vagy beterjesztitek a herczegnek a számadásokat és átadjátok néki a birtokot, vagy megtartjátok és cserébe nekem adjátok a leányt.

A herczegasszony kezéből is kihullott már a kés.

— Válaszszatok! Háborut akartok, vagy békességet?

— Szerencséd, hogy Bohun őzlesre ment. A szegény fiu kiméini akarta a bőrödet. Ha itt volna, majd nem vinnéd el szárazon!

— Nem látja a nagyasszony, hogy nékem is kard van az oldalamon?

— Mondhatom, hogy szépen viselkedik a kapitány ur! Belopózik a házunkba, sima, mint a kigyó, aztán ráront a gazdákra, hogy adják ki a lányt. Mintha bizony gélyarabságban volna itt nálunk a drágalátos!

— Bizony olyanformán! Hiszen egy durva paraszthoz erőltetitek!

— Ne beszélj ilyen hangon Bohunról! Ha a származása ismeretlen is, a hire, a vitézsége nem az! Mi gyerekkora óta ösmerjük, s rokonként szeretjük. Es ő halálosan szereti Helenát . . .

— Ne vesztegessük a szót. Ismétlem: válaszszatok!

A herczegasszony a fiaihoz fordult

(Folyt. köv.)

NYILTTER.

—

Gazdaközönség figyelmébe!

Mindennemü

gabonazsákok

asztag- és cséplőtakaró vizhatlan ponyvák,

gépolajok,

gépkenőcsök (towotte), kocsikenőcsök,

gépszijak, gazdasági kötélnemüek,

dohány- és zsákkötő-zsinegek,

raffia háncs és kékkő,

fedél és **elszigetelő lemezek**

legjobb minőségben

eredeti gyári árban kaphatók:

Helfy József,

zsák- és ponyva-kölcsönző üzletében,

Nagyvárad, *Zöldfa-utcza 41.*

Megyei telephon 51. szám. 218.

TAVIRATOK.

—

Kikeresztelkedett család.

Budapest, junius 21. (Saj. tud. táv.) Kiraldi Hercz Zsigmond udvari tanácsos családjával *róm. katholikusnak keresztelkedett ki. Lukács* pénzügyminiszter és felesége voltak a keresztszülők.

Lueger és társa inditványa.

Bécs, junius 21. Az alsó-ausztriai tartománygyülés mai ülésén Lueger és társai sürgős inditványt nyujtanak be, a melyben felszólitják a kormányt, hogy a Magyarországgal való kiegyezés tárgyalásában a legnagyobb nyomatékkal védje meg Ausztria gazdasági érdekeit és ne tegyen olyan engedményeket, melyek Ausztria érdekeinek ártanak. Az inditvány azt mondja egyebek között, hogy minden politikai képviselőtestületnek kötelessége az osztrák kormányt támogatni abban a törekvésben, hogy az »összbirodalom« érdekeinek teljes megóvása mellett végre Ausztriának is, anyagi szolgáltatásainak és jogosult gazdasági követeléseinek megfelelő helyzetet biztositson a Magyarországgal való viszonyban és a kormányt felszólitani, hogy eddig elfoglalt álláspontját semmiképen se adja fel. (M. T. I.)

Véres családi dráma.

Szászváros, junius 21. (Saj. tud. távir.) *Friedmann* Bernát vendéglős igen rosszul élt feleségével s az utóbbi időben, hogy a sok per-partvart kikerülje elhagyta a városszerte hires szépségü kikapós menyecskét. Távolléte alatt sem tudta azonban elfelejteni az asszonyt s tegnap hazaérkezve felkereste a korcsmában. Friedmann Bernát bort kért, amit azonban az asszony megtagadott. Ez a nem várt körülmény szörnyen dühbe hozta és revolvert rántva kétszer rálőtt a feleségére, ki karján sulyosan megsebesült, majd maga ellen forditván a fegyvert. A golyók a koponyacsontban fennakadtak. Mindkettőt sulyosan sérülten a kórházba szállitották.

A dán király helyettese.

Kopenhága, jun. 21. Egy királyi rendelet Keresztély herczeget bizta meg az uralkodói teendők végzésével a király és a trónörökös visszatértéig. A trónörökös ma Londonba utazik a koronázásra. (M. T. I.)

Az angol alsóházból.

London, jun. 21. Az alsóház tegnapi ülésén az admiralitás részére előirányzott 204.000 fontnyi tétel tárgyalása során Beres lord keményen kikelt a haditengerészet igazgatásának mostani rendszere ellen, a mely szerinte korhadt és akadályozza a flotta harczképességét. Cambell-Bannermann védelmébe veszi ezt a rendszert, Forster parlamenti titkár az kérdezi Beres lordtól, hogy mely tekintetben nem harczképes a flotta? Javitások nem agitáczió utján, hanem az admiralitás javaslatai utján jönnek létre. Az admiralitás ismeri a hibákat és igyekszik azokat eltüntetni. Különösen kiemeli szóló, hogy a haditengerészet hirszerző osztályát nagyobbitották. (M. T. I.)

Humbertné férjét letartóztatták.

Páris, junius 22. A »Libre Parole« jelenti, hogy Humbert Frigyest, Humbertné férjét Moszkvában letartóztatták. A pétervári rendőrfőnök Moszkvába utazott Humbert személyazonosságának megállapitására. — Humbertné festményeit most adják el nyilvános árverésen. Eddig 614.000 frank folyt be a képek eladásából. (M. T. I.)

Összeesküvés a szultán ellen.

Konstantinápoly, junius 21. Said Eydsit, a szultán unokaöcsesét, a ki a fogva őrzött Murad szultánnak egyik fia, a szultán élete és trónja ellen szőtt összeesküvés miatt letartóztatták és a börtönben megfojtották. Ahmud basa, a szultán kegyencze, a ki ebbe a dologba szintén bele volt keverve megszökött Konstantinápolyból. (M. T. I.)

Kitchener Angliában.

London, junius 21. Kitchener hétfőn, 23-án utazik Fokvárosból Angliába. (Magy Táv. Ir.)

SZERKESZTOI POSTA.

—

K. B. (Helyben.) De igen. Mielőtt a többi lapok hozták volna, mi már tudtuk, hogy *Kovalszky* Kálmán titkár Trencsénbe, *Ember* Kálmán fogalmazó Pozsonyba, *Szecső* Vilmos fogalmazó Szegedre, *Nagy* Ferencz végrehajtó Sopronba és *Szilvássy* István irodatiszt Miskolczra lettek áthelyezve. De mivel ezt tisztán ama hivatal belügyének tartjuk, nem látjuk helyén valónak nyilvánosan tárgyalni. — Nem tőle. Mióta állami tisztviselő, elfoglaltságánál fogva keveset ir lapunkba és daczára, hogy a kérdéses dologban hő adatokat tudott volna adni, ezt nem tette, sőt szerkesztőségünket szándékosan kerülte.

KÖZGAZDASAG.

—

Forgalmi kimutatás 1902. évi junius hó 17-ről. Tiszta buza körülbelül 200 hltr, kétszeres buza 60 hltr, rozs 50 hltr, 1 árpa 40 hkl. zab 80 hltr, tengeri 130 hltr, burgonya 90, hitr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 85, drb, félhizott 90, sovány 40, süldő 120, malacz 109, hizott marha 38, jármos ökör 560 fejős tehén 230, borju 240, bivaly 10, juh és kecske 130, ló 353.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, junius 21.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—.—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, junius 21.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	—.6
Káposzta, repcze, aug.	—.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. junius 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	120.60
Magyar koronajáradék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	119.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavónföldtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	206.—
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	163.50
Osztrák járadékpapirban	101.50
Osztrák járadék ezüstben	101.50
Osztrák járadék aranyban	120.50
Osztrák korona járadék	99.70
Osztrák államsorsjegyek	153.—
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	700.50
Osztrák hitelintézet részvény	705.50
Párisi vista	95.27
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.06
Németbirodalmi márka	117.23
London vista	240.17
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad—Püspök-fürdő—Félix-fürdő.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	indul	7.30	9.50	—	—	4.50	—	8.58
Vásártér	»	7.22	9.31	*11.14	2.37	4.20	6.38	8.54
V.-Velencze	»	7.40	10.00	11.35	2.56	5.00	6.56	9.15
Rontó †	»	7.54	10.14	11.50	3.09	5.14	7.09	9.29
Püspök-fürdő	»	8.05	10.25	11.55	3.14	5.19	7.14	9.35
Félix-fürdő	érk.	8.17	10.37	12.09	3.28	5.36	7.28	9.53

Félix-fürdő—Püspök-fürdő—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő	indul	8.20	10.42	*12.15	3.30	5.39	7.38	9.58
Püspök-fürdő	»	8.38	11.00	12.27	3.42	5.56	7.48	—
Rontó †	»	8.42	11.04	12.32	3.46	6.00	7.48	10.00
V.-Velencze	»	8.56	11.16	12.46	3.59	6.14	8.03	10.13
Vásártér	érk.	9.12	11.17	1.02	4.15	6.30	8.19	10.30
Nagyvárad	»	9.05	11.27	—	—	6.23	—	10.23

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik

Gazdaközönség szives figyelmébe!

Ajánlom a következő áruimat mint kitünő minőségüt a legelőnyösebb árban beszerezhetők:

Legfinomabb Tavotakenőcs	100 ko.	32	frt
» Triesti Oliv gépolaj	100 ko.	44	frt
» Gépkenő Olaj	100 ko.	36	frt
» Ásványolaj	100 ko	18, 20 és 24	frt
» Amerikai Petroleum	100 ko.	20	frt
» Raffia Bálvételnél	100 ko.	38	frt
» Kékkő	100 ko.	30	frt

Továbbá ajánlom mindenféle

ásvány-, gyógy- és savanyuvizeimet

egészen friss töltéssel a legelőnyösebb árban.

Szives pártfogást kér

Kádár János

füszer- és csemege-kereskedő.

224

1 darab I-ső rendü gallér	11 kr.
1 pár I-ső rendü kézelő	20 kr.

TELEFON 372. TELEFON 372.

Színésznőink elutazása

Szefir, szintartó, méterje	13 kr.
Ponge selyem, szines, méterje	50 kr.

végett áruházunk egy igen nagy vevőkört elveszitett, azonban hogy tovább is a rendes megszokott nagy forgalmat megtarthassuk, hogy a következő három hónapban, az ugynevezett holt saison alatt a raktáron levő **női ruhaszöveteket** fehér és szines **batisztokat, cartonokat, chiffon és vászon, csipkét, csipkekelmét** és mindennemü **rövidáruczikkeket mélyen leszállitott árak mellett** fogunk eladni. **Blousokat és aljakat** mérték után is **készitünk.** Minden vevő, ki 10 forint értéküt akár egyszerre, vagy apróbb részletekben vásárol, egy **életnagyságu fénykép** nagyobbitásra tarthat igényt, csupán a papir keretért 1 forint 50 krajczár fizetendő. Tisztelettel 221

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utcza, szinházi Bazár-épület.

1 szefir blous	60 kr.
1 fehér batiszt blous	1 frt 40 kr.

Minden olcsó!!

Csipke betét	legnagyobb választék.
Batisztokból	legolcsóbb árak.

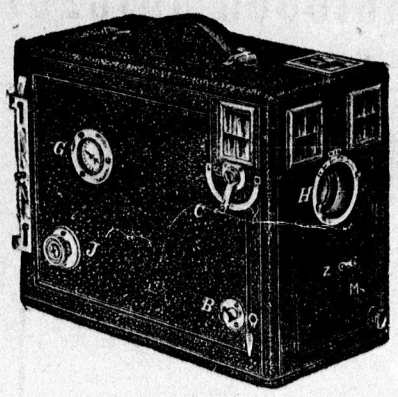

Mindennemü

fényképészeti kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL

Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Képesárjegyzék bérmentve.

Bodánszky Lipót kocsigyára

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utcza, szinház mellett (saját-ház).

Nagy raktár kész uj kocsikból.

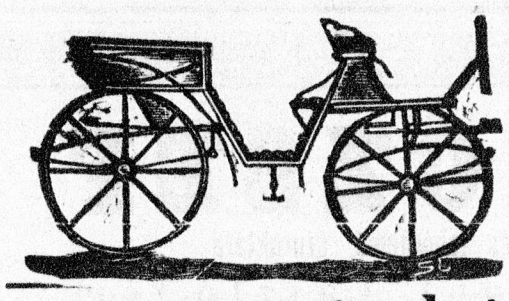

Van szerencsém a nagyérdemü közönség tudomására hozni, hogy **az urnapi nagyvásáron**

junius 22., 23., 24-én

Apácza-utczán és a gyárhelyiségben

kocsi kiárusitást

rendezek mindennemü saját gyártmányu **diszes kocsijaimból,** melynek megtekintését a n. é. közönség figyelmébe ajánlom.

Mindenféle fedeles és fedeletlen hintókat, szandlaufer, bordás és Eszterházy, valamint gazdasági kocsikat, a legjobb kőris-fából erős, csinos munkával készitve, *leszállitott árban* árusitok el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállitáson a magas kormány által is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle **kovács, kerékgyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javitások** pontos és gyors elkészitéséről biztosithatom t. vevőimet, megrendelőimet.

Mély tisztelettel

BODÁNSZKY LIPOT,
kocsigyáros.

214

Ertesités.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

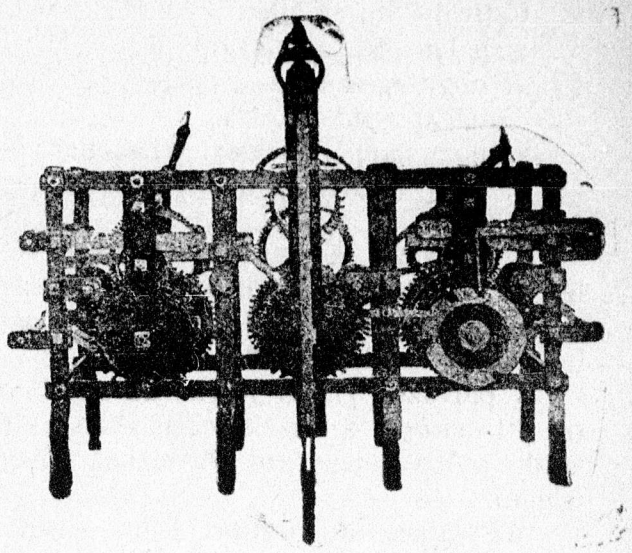

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hirnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendelésöket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközlök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készitő,

Nagyvárad, Szent János-utcza 20 szám.

Telefon-szám 384. 50

Bor-eladás.

Az 1901. évi saját termésü nagyobbrészt

rizlingi és bakarral

vegyes boraimat 2-szor lehuzva 50 litertől 600 literig 22 krajczár, 600 litertől feljebb 20 kr. *fogyasztási adó nélkül* kapható

Csobánczy Lajos, 298.

Nagyvárad, Nagy-Magyar-utcza 260. szám.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A tavaszi szezon beálltával van szerencsénk raktárunkon levő legujabb saten, selyem, szövet és mosó *blousainkat, nyakkendőket, divatos alsószoknyákat, nap- és esőernyőket, sétapálczákat, gyermekruhácskákat,* férfi, női és gyermek *kezlyüket és harisnyákat* ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek *fehérneműekben*, továbbá mindenféle gyermek *játékszerekben, gyermekkocsikban és reformszékekben. Szobadiszek, faldiszek, pálmák, továbbá evőeszközök, útazó-kosarak és bőröndök* **igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe ajánljuk a n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszu és 40 cm. széles és minden 10 frtos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszu és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes mellütt, vagy medailont, vagy nyakkendőtüt. Megjegyezni kivánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyüjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosit fényképre.

A nagyérdemü közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utcza.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

5 forint bevásárlásnál mineen ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellűi vagy medailon, vagy nyakkendőtü.

Ditó panut

40 filértől 2.40 fillérig csomagonként kapható.

Pályázati hirdetmény.

A nagyváradi l. sz. székesegyháznál üresedésbe jött *bassista* állásra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az állás 1000 korona évi fizetéssel van díjazva.

Votiválís misék után 120 kor.

A pályázótól megkivántatik:

1. hogy egészséges bassus vagy bariton hanggal rendelkezzék;

2. hogy lapból biztosan énekeljen;

3. hogy a Gregorián éneklésben jártas legyen.

A pályázati kérvények (keresztlevéllel és erkölcsi bizonyitvánnyal felszerelve) f. évi *julius 20-ig* a nagyváradi l. sz. Káptalanhoz küldendők.

A pályázók *f. évi julius 22-én d. e. fél 10 órakor* a székesegyházban tartandó próba éneklésre tartoznak megjelenni.

Az állás augusztus 1-én elfoglalandó.

Nagyvárad, 1902. junius 18.

A nagyváradi l. sz. Káptalan.

223.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

tüz- és betörésmentes

letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.

219.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. **Budapest, Váczi-körut 21. szám.**

Legelső nagyváradi zálog-kölcsön intézet.

Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

PÉNZKÖLCSÖN

Sorsjegyek és értékpapirok után: . 2½%
Ekszerek után: 3%
Áru- és iparczikkek után: 4½%

számitunk évnegyedenként.

ZÁLOGBAN

levő ***sorsjegyeket*** és ***értékpapirokat*** kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt olcsó kamatra adunk, vagy azokat a teljes napi árfolyamban megvesszük.

Vidéki megbizásokat a legpontosabban elintézünk és visszafizetéseket a legkisebb részletekben is elfogadunk.

Nagyobb üzleteknél feleinket a legnagyobb kedvezményben részesitjük.

Tisztelettel:

KLEIN M. és FIA,

hat. engedélyezett zálogháza,

Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

Mélyen leszállitott kamatláb.

ELEK JÓZSEF

női- és úri divat, vászon- és fehérnemü áruraktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett ujdonságait női ruha **szövetekben,** a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek,** Chine, egyszinü és fekete szinekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek. **Zephyr, Batist** mosókelmék, **Nap-** és **esőernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemü** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségü Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kivánatra azonnal küldök.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

rőfös és női divatáruháza,

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.

Raktáron tartunk **legujabb divatu selyem, batiszt, Lyberti selyem** és **kreton** ***ingblousokat***, valamint **legujabb napernyők, delainek, szövetek,** franczia **selyem batisztok** és **ruhaselymek.** — Nagy választék **Chiffon** és **vászonárukban.** ***Bélésáruk nagy raktára.*** — Üzletünket a legszolidabb alapon vezetjük.

Női ruhák mérték után megrendelhetők.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk

teljes tisztelettel

Szabó Testvérek.

A legjobb, legkiadósabb, nedves talajon való épitkezéseknél kitünő eredménynyel használt, homlokzatokhoz egyenletes szép szine és térfogatállandósága miatt legkedvesebb

CZEMENT
a Beocsini Portland- és Román-
CZEMENT.

Egy Köbméter Beocsini Románczement sulya **650** kg.

Egy köbméter Beocsini Portlandczement sulya **1180** kg.

A vizadagolást illetőleg a Beocsini Cément 22%-kal több vizet vesz fel mint bármely más gyártmányu Cement, a mi által a cementhabarcs, cementpép és cementbeton tömörebb, szilárdabb, egyszersmint azonban **kiadósabb** is más gyártmányu czementeknél.

A Beocsini Czement NAGYVÁRAD városában a következő **nagyobb** épitkezéseknél használtatott:

M. Kir. Honvéd hadapródiskola
Cs. és Kir. Gyalogsági laktanya
M. Kir. Honvédlaktanya
M. Kir. Honvédhuszár laktanya
Cs. és Kir. Tüzérségi laktanya
Cs. és Kir. Lovassági laktanya
Kir. Törvényszéki palota
Kir. Tábla épület
Kir. Pénzügyigazgatósági palota
Kir. Posta épület
Szigligeti-szinház
Városi Bazár épület
Kereskedelmi Csarnok
Állami reáliskola
Városi vizvezeték és szivattyu t.
Körös hidak épitkezésénél
Városi duzzasztó müvek
Sertéspiacz
Városi aszfaltozások
Rimanóczy-féle gőzfürdő stb. stb.

Jelenleg folyó épitkezéseknél:

Nagyvárad város székháza
Őr-utczai iskola
Államvasuti indóház
Ag. hitv. templom
Sztarill-féle ház
stb. stb.

Biharmegyében:

Az összes állami és megyei utak mütárgyai és hidjai.
A Sebes-Körösi Ármentesitő Társulat összes mütárgyai, csatornái, zsilipjei és szivattyu telepei.
A Fekete Körösi Ármentesitő Társulat főbb mütárgyai.
A Berettyó Szabályozási-Társulat főbb mütárgyai.
A Görög Kath. Püspökség főgymnasiuma Belényesen. stb. stb.

A Beocsini Cement **Nagyváradon** kizárólag:

KRUGSTEIN IZIDOR utóda

ROSENBERG IZSÓ czégnél

207 Kossuth Lajos-utczán kapható

Jutányos árak!

Csak gyárilag ólmozott zsákok és hordók!

Kitünő minőségért a legmesszebb menő szavatosság vállaltatik!

STROHMAYER PÁL
áruháza,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishid fő.

A volt Kunz József és Társa czég helyiségében.

Bejárat a Gazdasági bank alatt nem a sarkon.

Elsőrendü vászon és fehérnemü üzlet.

Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.

Férfi és női fehérnemü vállalat.

Menyasszonyi kelengyék

200 koronától 100.000 koronáig.

Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyegosztály.

Mindennemü futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal teritők, szövet és csipke függönyök stb. a legujabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a *legolcsóbb árak mellett.*

Paplan és matràcz vàllalat.

Szolid szabott árak, pontos kiszolgálás.

Teke-verseny,
értékes dijakkal.

Magyar konyha. Magyar bor!

A „Szőllő tőkéhez" Kiskut-utcza 128. sz. A bornak a tisztán való kezelése képezi a főalkatrészét, — a mihez sajnos, nagyon kevés bormérő ért, — s igy ezen rosz bornak az élvezete az egészségre igen káros hatással van.

Ugyan azért a tavasz beálltával a legmélyebben ajánlom a **kies fekvésü**

nyári helyiségemet

a hol is fedett mulatóhely és tekepálya valamint kellemes hegyaljai levegőben részesülnek a mélyen tisztelt látogatóim.

Kizárólag csak is **nagyváradi hegyen termelt borokat tartok pinczémben**, melynek literjét 32, 36, 50 és 80 krajczárért bocsájtok forgalomba.

Az évek óta gyakorolt pontos és lelkiismeretes kiszolgálásomról ugy a jelenben, mint a jövőben biztositom a mélyen tisztelt látogatóimat.

Becses pártfogásukat elvárva és kérve, vagyok

tisztelettel

Gulyás Mogyorós Mária,
bormérő.

Áldja Isten a fogyasztót!

Kitünő zeneszó mellett.

Értesités.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, miszerint hosszu éveken a **férfi ruha szabászat** legelőkelőbb izlését gyakorolva, szabó üzletemet *Olasei, Fő-utcza Széchenyi szállodába* **helyeztem át**, hol a legfinomabb angol és franczia szövetekből elegáns és a legmagasabb kivánalmaknak megfelelő

férfi öltönyöket és felöltőket

jutányos árban készitek.

Amidőn a nagyérdemü közönség nagybecsü bizalmáért esedezem, a lelkiismeretes, pontos és jutányos kiszolgálást előre biztositva, pártfogást kér

tisztelettel

Tauth József,
183 férfi szabó.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbizható bedörzsölésül alkalmaztatik **köszvénynél, csúzról** és **meghüléseknél.**

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a **„Horgony"** védjegygyel és a **„Richter"** czégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél Budapesten.

Richter F. Ad. és társa,
•• **csász. és kir. udvari szállitók.** ••
Rudolstadt.

Távbeszélő: **67. szàm.**

KRUGSTEIN IZIDOR UTÓDA

ROSENBERG IZSÓ

építkezési anyagok és gazdasági czikkek raktàra.

NAGYVÁRAD, Kossuth Lajos-utcza.

Sürgöny-czim: Rosenberg Izsó

Épitkezési anyagok:

I-sö rendü Beocsini **Portland-** I-sö rendü Beocsini **Román-** **CZEMENT**

eredeti ólmozott zsákokban és hordókban

Egeresi szobrász- és alabastrom-gipsz.
Valódi szagtalan ASZFALT fedéllemezek
Kátrány kőfedéllemezek.
Aszfalt elszigetelő lemezek.
Vizmentes kőszén-kátrány.
I-sö rendü Carbolineum (fatelitésre).
TINCTORAL,
sárga máz, megóvja a fát a korhadástól.

Aszfalt-Mastix és Bitumen.
Mennyezet nádfonat.
Czement és mozaik-lapok.
Csömöszölt Portlandczement csövek.
Kő-agyag-csövek.
Szurok-fáklya. 206.

Gazdasági czikkek:

Kitünő **amerikai Petroleum.**
I-sö rendü ***repcze-olaj.***
I-sö rendü ***kocsi-kenőcs.***
CARBOLSAV (fertőztelenitésre.)
CREOLIN (állatgyógyszer)
Valódi orosz kaukázusi gépolaj
(eredeti hordókban.)
Valódi Oliva olajok.
Nehéz és könnyü gépolajok.
Henger-olajok.
I-sö rendü gépzsir (Tovotte).

Jutányos árak, csak első rendü áru. — Teljes vaggoni rakmányok bármely állomásra szállitva.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet feloszlatás végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utcza.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelmék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzett batisztok, Vásznak, Asztalnemüek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Függönyök, Ágyteritők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehérnemüek, az összes rövidáru czikkek és még

Több ezer finom divatos czikkek.

Fő-üzlet: **Zöldfa-u. elején.** **HÁASZ MANÓ** női divatáruhàza, Nagyvàrad. Fiók-üzlet: **Amerikai áruház.**

Szives figyelmét kivánom felhivni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi ujdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalomra**, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utcza 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságu fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papirkeretért s a reá való feszitésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számitom fel. Maga ez életnagyságu fénykép a világ egy müintézetében sem szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.